Po roku od wybuchu wojny nadal pomagamy

2023-03-10

24 lutego ubiegłego roku nad ranem świat obiegła wiadomość o wybuchu wojny w Ukrainie. Kraków nie pozostał obojętny wobec tych tragicznych informacji i rozpoczął działania pomocowe dla walczącej z agresorem Ukrainy i przybywających licznie do miasta uchodźców.

Już w drugim dniu wojny miasto uruchomiło zbiórkę darów od krakowian, a także cały szereg działań, aby pomoc była nie tylko skuteczna, ale także zgodna ze zmieniającymi się okolicznościami i procedurami.

Działania samorządu w czasie kryzysu uchodźczego, szczególnie w pierwszych dniach wojny w Ukrainie, były skoncentrowane na niesieniu pomocy humanitarnej osobom przybywającym do Krakowa oraz na jak najszybszej obsłudze administracyjnej.

Swoją pomoc oferowali mieszkańcy, firmy, organizacje pozarządowe i samorządy partnerskie. Wielokrotnie ta współpraca była koordynowana na poziomie miasta.

Liczba uchodźców

Liczba przybywających zza wschodniej granicy i potrzebujących zwłaszcza w pierwszych miesiącach wojny była niebagatelna. Szacuje się, że w kulminacyjnym momencie w Krakowie mogło przebywać blisko 270 tys. uchodźców, czyli ok. 20 proc. mieszkańców miasta.

Sporo osób wyjechało dalej lub już wróciło na Ukrainę, ale w mieście nadal aktualnie może przebywać około 120 tys. osób.

Miasto pomagało uzyskać legalizację pobytu poprzez nadanie numeru PESEL w specjalnie uruchomionym punkcie w TAURON Arenie. Blisko 48 tys. z nich otrzymało w Krakowie numer PESEL.

Pomoc dla uchodźców obejmowała takie obszary jak wsparcie materialne, w tym zapewnienie żywności, pomoc w legalizacji pobytu na terenie Polski, szeroki wachlarz działań interwencyjnych i wspierających adaptację uchodźców do nowych warunków, zakwaterowanie, pomoc socjalną, zatrudnienie czy edukację.

O skali udzielonej pomocy przez miasto mogą świadczyć kwoty. Do końca 2022 roku Urząd Miasta Krakowa zrealizował zadania na rzecz uchodźców na kwotę 197 418 699 zł. Część z tych zadań refundowana była ze środków z budżetu centralnego.

Zakwaterowanie

Podstawową kwestią była organizacja miejsc tymczasowego pobytu, a także logistyka w zakresie relokacji i transportu do miejsc zakwaterowania zbiorowego oraz bieżąca współpraca z Wojewódzkim Centrum Zarządzania Kryzysowego oraz ościennymi centrami zarządzania kryzysowego.

W tym celu miasto wspólnie z partnerami zorganizowało kilka obiektów wielkopowierzchniowych. Łącznie w kulminacyjnym momencie funkcjonowało 1 268 miejsc noclegowych. Były one zlokalizowane w budynku dawnej kliniki chorób zakaźnych i gastroenterologii przy ul. Śniadeckich, w budynku dawnej czerwonej chirurgii przy ul. Kopernika, w dawnej galerii Plaza, a także w budynku na os. Złotej Jesieni. Do tej pory funkcjonuje nadal 350 miejsc w byłym centrum handlowym przy ul. Kapelanka.

Do końca grudnia 2022 roku z tej formy pomocy skorzystało łącznie 6 263 osób.

Pomoc mieszkaniową zapewniły również osoby prywatne. Z danych Krakowskiego Centrum Świadczeń wynika, że taką pomoc udzieliło od początku wojny ponad 8,5 tys. osób (w tym 8177 osoby prywatne oraz 405 to pozostałe jednostki, takie jak parafie czy fundacje). Dzięki pomocy tych osób zakwaterowanie otrzymało blisko 33 tys. uchodźców. Koszt wypłaconych świadczeń wyniósł łącznie ponad 89 mln zł.

Wydział Polityki Społecznej i Zdrowia UMK współpracował ze 120 obiektami noclegowymi, które zapewniały nocleg i wyżywienie dla około 2,5 tys. osób miesięcznie. W grudniu działało jeszcze 35 takich punktów noclegowych.

Wyżywienie

Kolejnym wyzwaniem było zapewnienie podstawowych potrzeb żywnościowych dla ogromnej liczby przybywających uchodźców, którzy znaleźli się w różnych częściach miasta.

Obok stadionu miejskiego przy ul. Reymonta, w którym trwała zbiórka darów od krakowian, zorganizowano punkt gdzie pracownicy urzędu i wolontariusze wydawali pakiety żywnościowe i środki higieniczne. W sumie wydano ich blisko 1700 dla ponad 5 tys. osób.

Zbiórka żywności trwała także w dwóch krakowskich halach Makro Cash and Carry, gdzie pozyskano ponad 300 kg żywności.

Do końca sierpnia przy dawnym Centrum Handlowym Plaza organizacja World Central Kitchen wydała zgodnie z umową podpisaną przez MOPS aż 9000 posiłków.

Uchodźcy otrzymywali także pakiety na dworcu głównym oraz posiłki w miejscach zbiorowego zakwaterowania.

Pomoc była możliwa dzięki wolontariuszom, których było ponad 4,5 tys. osób. Wydział Polityki Społecznej i Zdrowia prowadził taką bazę i koordynował bieżącą pracę ochotników. Byli oni obecni m.in. na Dworcu Głównym PKP, gdzie miasto prowadziło całodobowy punkt recepcyjny dla

przybywających do Krakowa, a także pomagali obsłużyć kilkanaście punktów na terenie miasta.

Współpraca z fundacjami, sponsorami

Tak skuteczna pomoc humanitarna nie byłaby możliwa bez współpracy z fundacjami sponsorami i miastami partnerskim.

Wszystkie nasze wysiłki zostały zauważone przez duże międzynarodowe organizacje, w tym fundację CORE, której prezesem jest hollywoodzki aktor Sean Penn. W TAURON Arenie działał także punkt pomocy UNHCR agencji ONZ i udzielał pomocy pieniężnej osobom, które uciekły z Ukrainy. Pomoc dla najmłodszych uchodźców zaproponowała także organizacja UNICEF.

Wielkie koncerny paliwowe jak Shell czy BP, włączyły się w działania oferując laptopy dla uczniów, czy wsparcie bonami paliwowymi dla organizacji pozarządowych działających w obszarze pomocy uchodźcom. Firma Ikea dostarczała meble do punktów porad prawnych, magazynów żywności i ubrań. Oprócz darowizn rzeczowych od donatorów, miasto otrzymało od firm wsparcie w postaci wolontariatu pracowniczego.

Dzięki podpisaniu porozumienia z miastem już od marca fundacja **CORE Response** wspierała Kraków w pomaganiu uchodźcom w różnych obszarach życia. W ramach tej współpracy fundacja pokryła m.in. koszty pobytu osób starszych i niepełnosprawnych w prywatnym domu seniora, finansowanie usług pralniczych na potrzeby miejskich ośrodków pobytu, a także pokryła pięć grantów na koordynację wolontariatu. CORE sfinansował również remont mieszkań dla uchodźczych rodzin.

Kolejną organizacją, która przyszła z hojną pomocą dla Krakowa to **Fundusz Narodów Zjednoczonych na Rzecz Dzieci (UNICEF).** Wsparcie świadczone było w obszarze polityki społecznej i ochrony zdrowia, edukacji oraz pomocy społecznej. Kraków podpisał z UNICEF porozumienie opiewające na kwotę ponad 22,5 mln zł.

W ramach tego partnerstwa miasto realizowało już szereg działań wspierających dzieci i rodziny z Ukrainy. Jednym z ważniejszych było m.in. utworzenie Centrum Edukacyjno-Terapeutycznego, w którym organizowane są zajęcia szkolne i rehabilitacyjne dla dzieci z niepełnosprawnościami. UNICEF finansował także miejsca żłobkowe w prywatnych instytucjach, dodatkowych miejsc dla uczniów w przedszkolach, prowadzenie Szafy Dobra, w tym dystrybucję odzieży i obuwia dla rodzin uchodźczych, zapewniał ciepłe posiłki dzieciom uchodźców w żłobkach, przedszkolach i szkołach, organizował kursy języka polskiego i ukraińskiego.

Ważnym projektem są otwarte we wrześniu Słoneczne Przestrzenie Wsparcia, placówki w których z pomocy psychologów, pedagogów i logopedów mogą korzystać zarówno dzieci z Ukrainy, jak i ich polscy rówieśnicy. W ramach współpracy do krakowskich szkół trafiły też dodatkowe fundusze na zakup komputerów, książek oraz pomocy dydaktycznych w języku ukraińskim. Zatrudniono też więcej asystentów międzykulturowych, w tym dla dzieci z niepełnosprawnościami. Współpraca z UNICEF będzie kontynuowana także w tym roku.

Materialne wsparcie dla uchodźców otrzymywaliśmy także od uniwersyteckiej społeczności koreańskiej, Tajwańskiej Fundacji TzuChi czy ze strony Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego i

Światowej Federacji Luterańskiej w Polsce, która na pomoc humanitarną przekazała kwotę blisko 1,5 mln złotych.

Także japońska fundacja Social Welfare Cooperation Fukudenkai przekazała bony na odzież zimową dla obywateli z Ukrainy.

Kraków planuje uruchomienie placówki opiekuńczo-wychowawczej dla ukraińskich dzieci pozbawionych opieki, które przebywają na terenie naszego kraju, a jest to także możliwe dzięki hojnym zagranicznym i polskim darczyńcom. Nieruchomość na ten cel już została zakupiona, a rozpoczęcie działalności planowane jest na II kwartał 2023 roku.

Miasta partnerskie

W odpowiedzi na apel prezydenta Krakowa o pomoc objętej wojną Ukrainie, ponad 20 miast w tym partnerskie i współpracujące przekazały dary na rzecz potrzebujących. Pomoc przekazały m.in. Norymberga, Lipsk, Orlean, Frankfurt nad Menem, Trondheim, Innsbruck, Bordeaux czy Edynburg, które przesyłały transporty m.in. leków, sprzętu medycznego i strażackiego, żywności dla ukraińskich miast lub dla uchodźców przebywających w Krakowie.

Miasta partnerskie przy współpracy z Krakowem przyjęły do siebie uchodźców, którzy znaleźli schronienie m.in. w Orleanie (Francja), Solurze (Szwajcaria), Innsbrucku (Austria) czy Lille (Francja).

Edukacja

Jednym z wyzwań dla miasta była także konieczność aby w krótkim czasie przygotować szkoły do nowych okoliczności i pracy z uczniami z Ukrainy.

W ciągu zaledwie kilku miesięcy, do szkół i przedszkoli w Krakowie przyjęto prawie 7 tys. uczniów, z czego ponad 4 tys. do szkół podstawowych i prawie 2 tys. do przedszkoli. Było to wyzwanie organizacyjne, gdyż w normalnych warunkach przyjęcie tylu uczniów wiązałoby się z koniecznością budowy kilku szkół i przedszkoli.

Do końca roku szkolnego 2021/2022 uruchomiono 98 oddziałów przygotowawczych w 61 szkołach, a uczyło się w nich 1827 uczniów (dla porównania przed wybuchem wojny w Ukrainie funkcjonowały tylko cztery takie oddziały).

Niezwykle pomocny okazał się rozpoczęty jeszcze przed wybuchem kryzysu uchodźczego program Akademia Asystentów Międzykulturowych. Wykształceni w ramach akademii asystenci i asystentki, stali się przewodnikami dla przybywających z Ukrainy nauczycieli chętnych do podjęcia pracy w takim charakterze. Po 24 lutego zatrudniono 145 osób z obywatelstwem ukraińskim w tym 16 nauczycieli, 103 asystentów międzykulturowych, 26 pracowników obsługi.

Aby ułatwić im start w nowym miejscu pracy, miasto uruchomiło intensywny kurs języka polskiego prowadzony przez wykwalifikowanych lektorów.

Po wybuchu wojny w Ukrainie krakowscy nauczyciele i pracownicy poradni psychologiczno-

pedagogicznych stanęli też przed ważnym zadaniem – koniecznością wsparcia uczniów i dzieci z doświadczeniem traumy wojennej. Poradnie psychologiczno-pedagogiczne szybko uruchomiły infolinie pomocowe z myślą o dzieciach i rodzinach uchodźców, a miasto zorganizowało specjalne szkolenia i warsztaty dla nauczycieli, pedagogów, psychologów i edukatorów szkolnych.

Aktualnie do krakowskich przedszkoli i szkół uczęszcza blisko 8 tys. uczniów-uchodźców z Ukrainy. W Krakowie nadal działa aż 50 oddziałów przygotowawczych, do których uczęszcza 720 uczniów. Pozostali uczniowie będący uchodźcami z Ukrainy uczęszczają do oddziałów z innymi uczniami. W krakowskich szkołach wciąż pracują asystenci międzykulturowi.

Zatrudnienie

Szacujemy, że w okresie od wybuchu wojny na terenie Krakowa znalazło pracę ponad 30 tys. osób. Przez cały ten okres Grodzki Urząd Pracy w Krakowie prowadził bazę ofert dla uchodźców, w której było ponad 5 tys. ofert. Dominującymi branżami, w jakich zostali zatrudnieni uchodźcy są: branża produkcyjna, transportowa, budowlana, gastronomiczna, magazynowa oraz szeroko rozumiane usługi.

Pomoc bezpośrednio dla Ukrainy

Od początku inwazji rosyjskiej władze Krakowa aktywnie angażowały się w pomoc w ochronie zabytków, organizowały i koordynowały transporty z materiałami zabezpieczającymi dziedzictwo kulturowe Lwowa, Kijowa, Charkowa i Odessy, występowały do organizacji międzynarodowych, organizowały zbiórki, a także współpracowały w tym zakresie z OWHC.

Kraków przekazał łącznie 89 tirów, 141 ciężarówek, jedną karetkę pogotowia oraz sześć autobusów miejskich z darami. Autobusy służą komunikacji miejskiej we Lwowie. Łącznie Kraków przekazał ponad 1000 ton darów.

Działania informacyjne

Aby o tych wszystkich działaniach pomocowych realizowanych w mieście mogli dowiedzieć się uchodźcy, nie mniej ważne były działania informacyjne. Były to przede wszystkim publikacje informacji w języku ukraińskim, w szczególności na stronie **otwarty.krakow.pl** oraz powiązanych fanpage'ach, drukowany przewodnik „Witamy w Krakowie”, a także odpowiednie oznakowanie miejsc pomocy.

W okresie największego napływu uchodźców miasto przygotowało także ulotki informujące o życiu miasta w zakresie zdrowia, edukacji czy działalności gospodarczej, przetłumaczono najważniejsze urzędowe procedury oraz opublikowano i dystrybuowano słowniki ukraińsko-polskie.

Otwarty Kraków

Te wszystkie działania byłyby z pewnością trudniejsze gdyby nie fakt, że Kraków zawsze był miastem otwartym. Już wcześniej prowadził intensywne działania na rzecz cudzoziemców w Krakowie i międzykulturowego miasta. Już wcześniej w ramach Programu Otwarty Kraków współpracowano z ukraińskimi organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz cudzoziemców. Dzięki tym

doświadczeniom kilka dni po wybuchu wojny ponad 60 organizacji przystąpiło do Koalicji Otwarty Kraków, która była platformą wymiany informacji o potrzebach i działaniach poszczególnych organizacji i miasta. Do dzisiaj organizacje skupione w koalicji współpracują ze sobą i realizują wspólne projekty, korzystają z pomieszczeń, wymieniają się informacją o potrzebach oraz przekazują sobie nadwyżki pomocy humanitarnej, co pozwala im dotrzeć do potrzebujących w całym mieście i różnych środowisk uchodźców.

Organizacje pozarządowe w części przy wsparciu miasta prowadzą kilkadziesiąt punktów pomocy humanitarnej, psychologicznej, opiekuńczej, świetlicowej, wsparcia prawnego i informacyjnego oraz integracyjnego.

Wojna nadal trwa, my nadal pomagamy i wspieramy osoby oraz instytucje potrzebujące pomocy. Monitorujemy sytuację, aby odpowiednio dopasować działania pomocowe do aktualnych wydarzeń. Dzięki doświadczeniu organizacyjnemu z pierwszych miesięcy wojny, jesteśmy już przygotowani, aby skutecznie świadczyć takie wsparcie. Tworzymy też warunki do efektywnej integracji, starając się aby wszystkie podejmowane działania spełniały takie kryteria.

[UA]

Підсумок допомоги біженцям з України.

24 лютого 2022 року ми не залишилися байдужими до України, яка вела боротьбу з агресором, і одразу ж розпочали заходи щодо допомоги біженцям, які масово прибувають до міста.

Діяльність місцевої влади під час кризи біженців, особливо в перші дні війни, була зосереджена на наданні гуманітарної допомоги людям, які прибувають до Кракова, та на якнайшвидшому наданні адміністративних послуг.

Свою допомогу запропонували мешканці, компанії, неурядові організації та органи місцевого самоврядування-партнери. Неодноразово ця співпраця координувалася на рівні міста.

Найважливішим завданням, яке постало перед хвилею біженців, було забезпечити їм гідні умови життя, насамперед харчування, відповідні санітарні умови та проживання.

Місто взяло на себе від воєводи тягар координації та управління пунктом з надання тимчасового проживання та інформації для біженців на Головному залізничному вокзалі, який був важливим місцем на карті Кракова в перші тижні війни. Також тут з нами працювали неурядові організації та волонтери.

Ще однією важливою точкою на карті міста став міський стадіон на вул. Реймонта, куди з другого дня війни жителі могли приносити дари, які потім розвозили до воюючих міст.

Завдяки переговорам і угодам, які ми підписали з UNICEF, CORE, UNHCR та багатьма іншими організаціями, наша допомога могла бути ефективною і охоплювати різні аспекти життя, такі

як соціальна допомога, охорона здоров’я, освіта, могла бути доступною для людей.

Ще одним викликом для міста стала необхідність швидко підготувати школи до нових обставин і працювати з учнями з України. Лише за кілька місяців до шкіл і дитсадків Кракова прийняли майже 7 тисяч учнів. Нині 8 тисяч.

Усі ці заходи, безперечно, були б складнішими, якби не той факт, що Краків завжди був відкритим містом. Він уже вів інтенсивну діяльність для іноземців у Кракові та міжкультурного міста.

Завдяки цьому досвіду понад 60 організацій приєдналися до Коаліції Відкритий Краків, яка була платформою для обміну інформацією про потреби та діяльність окремих організацій і міста.

Війна надалі триває, ми продовжуємо допомагати та підтримувати людей та установи, які потребують допомоги. Ми стежимо за ситуацією, щоб адаптувати заходи допомоги до поточних подій. Завдяки організаційному досвіду перших місяців війни ми вже готові ефективно надавати таку підтримку.

Про масштаби допомоги, яку надає місто, свідчать суми. До кінця 2022 року місто Краків виконало завдання для біженців на суму 197,4 млн злотих. Деякі з цих завдань були відшкодовані з центрального бюджету.

КІЛЬКІСТЬ УКРАЇНЦІВ У КРАКОВІ

- близько 50-70 тис. до початку війни
- 270 тисяч біженців після 24 лютого на кульмінації
- 120 тисяч на даний час

ФІНАНСОВІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ ПЕРЕД БІЖЕНЦЯМИ

- 197,4 млн. злотих
  проживання громадян України, дитячий пункт в TAURON Arena, транспортні витрати МПК, прибирання та роздача подарунків МПО, пункт релокації на Головному вокзалі харчування, гаряче харчування, виплата грошової допомоги (частина завдань була відшкодована з бюджету Малопольського воєводи)

ДАРИ ВІДПРАВЛЕНІ В УКРАЇНУ

- 1020 тонн понад
- 80 вантажівок - TIP
- майже 160 вантажівок
- 1 швидка допомога
- 6 автобусів МПК

ОСВІТА

- 8 тисяч дітей у школах і дитсадках

СПРАВИ В МІНУЦИПАЛІТЕТІ

- 48 тисяч присвоєно номери PESEL
- 5,1 тисяч робочих місць для біженців

ДОПОМОГА МІСТ ПАРТНЕРІВ

- Нюрнберг, Лейпциг, Франкфурт-на-Майні, Орелан, Тронхейм, Інсбрук, Бордо, Единбург, Рочестер, Відень, Братислава, Печ, Оломоуц, Берген, Північний департамент

ПОЖЕРТВУВАННЯ НА РАХУНОК МІСТА

- 199,7 тис. злотих
- 21,3 тис. доларів
- 2,2 тис. євро
- 2,1 тис. фунтів.